

Е-НАВЧАННЯ У ГЛОБАЛЬНОМУ ПРОСТОРИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Поліщук Н.В.,

*доктор філос. наук, доцент кафедри
професійної освіти, трудового навчання та технологій*

Ковтунович П.О.,

*здобувач вищої освіти спеціальності 014.10
«Середня освіта (Трудове навчання та технології)»
Рівненського державного гуманітарного університету,
м. Рівне, Україна*

У період переходу до інформаційного суспільства необхідно підготувати людину до швидкого сприйняття й обробки великих обсягів всесвітньої інформації, до оволодіння сучасними інформаційно-комунікаційним технологіями (ІКТ), методами і технологією роботи з ними, тому неминуче доводиться звертатися до базисних педагогічних, психологічних і філософсько-освітніх засад, щодо побудови нових освітніх стратегій як у навчальній діяльності так і виховній, бо освіта та її пришвидшення – це не тільки нагромадження науково-технічних, високотехнологічних, інформаційних, інноваційних та гуманітарних знань, а й формування: духовного мислення, свідомості й світогляду, зміцнення віри у свої сили, уміння діяти, будувати свої відносини з навколишнім світом уже в кардинально новому освітньому просторі – електронному, віртуальному, мобільному, дистанційному.

Нині електронне навчання стало невід’ємною системою навчання у будь-якому закладі освіти, це і віртуальний освітній простір, і розвинута ІТ-інфраструктура, і е-бібліотеки, і центри віртуальних досліджень тощо. У навчальних закладах запроваджують вивчення студентами спеціальних дисциплін, які сприяють професійним компетентностям з використання ІКТ у майбутній педагогічній діяльності. Адаже, сучасним випускникам мають бути приманні об’єднання педагогічних, технічних і інноваційних навичок та soft skills [1]. Під електронним навчанням (англ. E-learning, скорочення від англ. Electronic Learning) розуміють систему навчання, яка побудована з використанням ІКТ та Інтернет-мережі і дозволяє забезпечувати навчання, викладання, обмін інформацією та спілкування між собою незалежно від місця перебування та часу. Електронне навчання часто тлумачиться, як синонім таких понять: дистанційне навчання, навчання з застосуванням комп’ютерів, мережеве, віртуальне, мультимедійне або мобільне навчання [2].

Під віртуальним освітнім простором розуміється програмно-телекомунікаційне середовище, що забезпечує ведення навчального процесу та має наступні ознаки: попередня невизначеність для суб’єктів взаємодії; унікальність для кожного роду їх взаємодії; існування тільки протягом самої взаємодії; реалізується за допомогою використання сучасних технологій е-навчання, дистанційної освіти тощо, які створюють віртуальне освітнє середовище із взаємодією наступних компонентів: мережевий викладач,

система е-навчання, студент [3]. Освітня галузь є однією із найбільш включених до модернізаційних тенденцій – формуються глобальні простори вищої освіти та досліджень, змінюються організаційні засади діяльності університетів, набувають подальшого поширення ідеї віртуального та дистанційного навчання тощо. Ринкові виклики вимагають від сфери вищої освіти здійснювати модернізацію в бік підвищення якості освіти (формуючи людину нового типу, здатну інтегруватись до сучасного суспільства знань на якісному рівні), при цьому мінімізуючи час та вартість навчання такої людини. В сучасному освітньому дискурсі набувають форми віртуальної академічної мобільності (virtual academic mobility) та дистанційного навчання (distance learning), які широко використовуються у навчальних закладах нового зразку – відкритих університетах (open university), віртуальних університетах (virtual university) тощо [3].

Як стверджують Н.В. Морзе, О.Г. Глазунова, О.Г. Кузьмінська, «актуальним для вишів стає завдання підготовки фахівців, які володіючи професійними

компетентностями, також зможуть: аналізувати ринкові пропозиції доступних інформаційних систем і технологій побудови й розвитку ІТ-інфраструктури та інформаційного освітнього е-середовища; тестувати, використовувати та оцінювати ІКТ для впровадження системи е-навчання; обирати методи, форми й засоби для подання навчального е-контенту; розробляти інструкції щодо використання е-ресурсів та е-контенту в освітньому процесі; організовувати освітній процес з використанням інформаційного освітнього е-середовища й оцінювати його ефективність; здійснювати моніторинг використання і задоволеності учасників освітнього процесу складовими інформаційного освітнього е-середовища; управляти освітнім процесом 24*6*365 з використанням ресурсів інформаційного освітнього е-середовища для забезпечення якісних освітніх послуг тощо» [1].

Доповідь «Нові тенденції і прогнози розвитку освітніх технологій у світі на наступні п'ять років» за матеріалами «NMC Horizon Report» 2016 Higher Education Edition» присвячена вивченню та експертному аналізу ключових трендів і прогнозів розвитку освітніх технологій у світі, які матимуть найбільш відчутний вплив на найближчі майбутні технології у вищій школі, зокрема: Bring Your Own Device; навчальна аналітика та адаптивне навчання; технології розширеної і віртуальної реальності; мейкерспейси; інформаційні та роботизовані технології. Доповідь покликана допомогти університетам й освітнім лідерам стратегічно підійти до майбутнього розвитку викладання, навчання і творчих досліджень у вищій освіті [4]. Але потрібно зауважити, що багато з наведених освітніх технологій уже використовуються в навчальному процесі зі студентами, це і користування власними гаджетами і онлайн-навчання і розширений доступ до джерел інформації тощо.

Проблема вбачається як у фінансуванні закладів освіти, від чого залежить можливість впровадження наведених технологій, так і в зменшенні ролі живого спілкування між викладачем і студентами, наставником і однолітками, що може призвести до відчуження, безособовості, замкненості, нудьги, втрати сенсу життя молоді, а найголовніше духовної складової молодої людини [5], а відсутність безпосередньої комунікації із викладачем призводить до вихолощення духовної сутності освіти, що в свою чергу екстраполюється на духовний вимір життя усього суспільства [3].

Отже, нинішня класична модель освіти практично нівелювала себе, тому що не задовольняє вимоги, які постали перед нинішньою школою й освітою, що їх висувують сучасні інформаційне суспільство і виробництво та віртуалізація буття, не говорячи вже майбутній розвиток у процесі розгортання інформаційно-високотехнологічного прогресу, тому нагальною є необхідність віднайти нову сукупність педагогічних, психологічних, філософсько-освітніх пріоритетів, які являються планами дій на перспективу, тобто освітніми стратегіями для сучасної й майбутньої середньої і вищої школи. Адже, сучасний випускник, крім фахових компетентностей обраної спеціальності, повинен володіти навичками роботи з ІКТ, проектування е-середовища, роботи мережевих сервісів Веб 2.0.

Список використаних джерел:

1. Морзе Н.В., Глазунова О.Г., Кузьмінська О.Г. Підготовка менеджерів Е-навчання: компетентнісний підхід. Інформаційні технології і засоби навчання. 2017. Том 60. №4. С.220-238.

2. Електронне навчання. Режим доступу:
https://uk.wikipedia.org/wiki/Електронне_навчання.

3. Свириденко Д.Б. Академічна мобільність: відповідь на виклики глобалізації: монографія. К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. 279 с.

4. Нові тенденції і прогнози розвитку освітніх технологій у світі на наступні п'ять років // За матеріалами: NMC Horizon Report > 2016 Higher Education Edition. <http://www.edu-trends.info/education-news-january-2016/>. Режим доступу: <http://aphd.ua/novi-tendentsi-i-prohnozy-rozvytku-osvitnikh-tekhnolohii-u-sviti-na-nastupni-piat-rokiv/>.

5. Поліщук В. Віртуальний освітній простір у педагогічному дискурсу. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Професійна педагогічна освіта: теорія, досвід, перспективи» (26-27 листопада 2017 року м.Рівне). Рівне: О. Зень, 2017. С.91-94.